

Historie supervize v ČR

(Zpracoval A. Šimek - listopad 2002)

Od 50.let v úzké podzemní pražské skupině psychoanalytiků byla supervize součástí vzdělávání adeptů psychoanalýzy.

1967 - Se vznikem vzdělávacího systému SUR <http://www.sur.cz/> provádějí supervizi ve výcvikových skupinách i supervizi výcvikového týmu vedoucí komunit. V pozdějších generacích SURu supervidují práci v komunitách "praotcové" - Skála, Urban, Rubeš spolu s vedoucími komunit.

1981 - začal první tříletý výcvik ve vedení balintovských skupin, které byly pojímány jako supervizní část vzdělávání v SURu. Výcvik vznikl na půdě Skálova Kabinetu pro vzdělávání v psychoterapii. Spolu se Skálou jej inicioval zejména Jiří Růžička. V roce 1983 absolvovalo prvních 16 účastníků. Výcvik zahrnoval teorii, praxi balintovských skupin i sebezkušenost.

V dalších letech pokračovaly (a stále pokračují) výcviky ve vedení balintovských skupin zejména na půdě Pražského psychoterapeutického institutu <http://www.viap.cz/> (PPI, dříve Kabinetu). Dnes jsou registrovány dvě desítky kvalifikovaných balintovských vedoucích, kteří v praxi vedou balintovské skupiny. Pravidelné balintovské víkendy probíhají dvakrát ročně již dvacet let v Praze, deset roků v Pardubicích. Jádro účastníků tvoří zejména psychoterapeuti. Ale pravidelnými účastníky jsou i lékaři, psychologové, sociální pracovníci, speciální pedagogové, vychovatelé, učitelé, zdravotní sestry ...

Na počátku 90. let vznikla na půdě tehdejší Společnosti pro psychoterapii a rodinnou terapii balintovská sekce, která pracuje dodnes pod vedením Karla Koblice.

Balintovské skupiny se staly v některých (zejména Skálových komunitách) nástavbovou tříletou supervizní částí psychoterapeutického vzdělávání.

V komunitách SURu je účast v balintovských skupinách zčásti započítávána do supervize absolventů.

1989 - po kontaktech na světové konferenci skupinové psychoterapie v Amsterdamu k nám přijíždějí první supervizoři ze zahraničí. Na bratislavské i pražské balintovské víkendy jezdí pravidelně psychoanalytička Maria Rohde z Mnichova, která vede supervizi pro balintovské vedoucí.

V Praze (opět na půdě Pražského psychoterapeutického institutu) pod jejím vedením po tři roky probíhá také výcvik v supervizi vedení skupinové psychoterapie pro skupinu 10 až 15 zájemců.

Supervizi vede na bratislavském balintovském víkendu také Balintova žákyně Erika Jones z Velké Británie.

Na konci 80. let se v některých komunitách (např. Růžička a spol., Východočeská komunita) stává supervize součástí skupinově komunitního výcviku. Supervizi vedou převážně zkušení výcvikovní vedoucí.

Někteří čeští psychoterapeuti absolvují zpočátku 90.let kurzy supervize v rámci Psychoterapeutických týdnů v německém Lindau.

1995 - Třídenní symposium o supervizi v psychoterapii v Janských Lázních. Pro 5 desítek zástupců všech tehdejších u nás pracujících psychoterapeutických směrů jej pořádá PPI (spolu se svou "pobočkou" Východočeským institutem psychoterapie). - První výměna supervizních zkušeností různých škol a směrů - u nás "zavedených" - dynamicky orientovaného SURu, psychoanalytiků, rodinných terapeutů, ale i "nových" - rogeriánů, gestaltterapeutů, ericksonovců, kognitivně-behaviorálních terapeutů i transakčních analytiků.

Vychází sborník sdělení ze symposia pod názvem Supervize (Eis, Z. ed., vydal PPI v nakladatelství Pallata, 1995) - u nás první soustavnější původní text o tématu. (Jako 16. číslo Psychoterapeutických sešitů vyšel v roce 1986 text uspořádaný Z.Eisem pod názvem Supervize v psychoterapii.)

Asociace manželských a rodinných poradců (AMRP) zařazuje na počátku 90. let do vzdělání poradců také supervizi, kterou jsou oprávněni provádět zkušení odborníci. Kvalifikací byla podobně jako v psychoterapii zejména léta výcvikové praxe. Speciální vzdělávání supervizorů neexistovalo.

Ve druhé polovině devadesátých let vzniká potřeba supervize pracovníků v zaváděném systému komunitní péče o duševně nemocné - iniciátorem je pražské Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví. Do kurzů a setkání bývá zařazována supervize (např. formou balintovských skupin).

Požadavek supervize se stává součástí většiny programů v oblasti sociální a zdravotní péče při udělování grantů. I když je tu supervize míněna spíše jako odborný dohled, na řadě pracovišť začíná soustavná supervize pracovních týmů (např. v oblasti péče o drogově závislé).

Ve druhé polovině devadesátých let probíhají nesystematické krátkodobé kurzy supervize pro sociální pracovníky, kurátory apod. Na ně navazuje koncepce tzv. rozvojové supervize. Podněty z Německa, Velké Británie, Irska. První snahy o vysokoškolskou výuku "rozvojové supervize" - na fakultě soc. věd v Praze - Z. Havrdová.

1997 - Česká psychoterapeutická společnost <http://www.psychoterapeuti.cz> (ČPS) zejména pod vlivem Evropské Asociace pro psychoterapii <http://www.europsyche.org/> (EAP) zařazuje požadavek supervize do systému akreditace komplexních vzdělávacích programů pro psychoterapii ve zdravotnictví.

Výcvikové instituty jmenují své supervizory, převážně zkušené výcvikové vedoucí. Ze zahraničí přijíždějí supervizoři jednotlivých psychoterapeutických škol a mateřských institutů.

1997 - PPI spolu s Českou asociací pro transakční analýzu <http://www.ta-cata.cz/> (ČATA) zahajuje první systematický mezinárodní výcvik v integrativně pojímané supervizi. Pro tři desítky účastníků, převážně zkušených výcvikových vedoucích, jej vede transakční analytička Julie Hewson z Velké Británie. Ta je členkou boardu Evropské asociace pro supervizi www.supervision-eas.org (EAS), absolventi po čtyřech letech získávají naše první mezinárodní osvědčení supervizorů EAS. 13 z nich se stává "vyučujícími supervizory" ("teaching supervisors"), kteří mají oprávnění EAS vzdělávat další supervizory.

Část výcviku vedla i Elizabeth Holloway z Kalifornie (USA), autorka řady výzkumných projektů a odborných publikací o supervizi.

Na tento výcvik navazuje od roku 1999 druhá výcviková skupina, opět pod vedením Julie Hewson.

Další, třetí výcvikovou skupinu z řad pracovníků ve školství vedou již domácí lektori ve spolupráci s J.Hewson.

V Psychoterapeutických sešitech (2000, č.2/56, vyd. PPI v Psychologii Dnes) vychází překlad dvou zahraničních článků: "Výcvik supervizorů v uzavírání supervizní smlouvy" (J.Hewson) a "Výcvik supervidovaných v používání supervize" (F.Inskipp).

Účastníci prvního výcviku zvolili ze svých řad "board" (ve složení: Marie Henková, Blanka Čepická, Jan Kožnar, Jan Pfeiffer a Antonín Šimek). Tato skupina v průběhu čtyř let navázala kontakty se zahraničními institucemi, podílela se na organizaci dalších kurzů a iniciovala vznik výcvikového institutu - Českého institutu pro supervizi (ČIS) - v lednu 2002.